

Riktlinje för handläggning enligt socialtjänstlagen utifrån arbetsmodellen IBIC

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
<i>Rätten till bistånd.....</i>	<i>1</i>
<i>Definition av skäliga levnadsförhållanden</i>	<i>1</i>
<i>Individens egna ansvar.....</i>	<i>1</i>
<i>Rehabiliterande och personcentrerat förhållningssätt</i>	<i>2</i>
<i>Arbetsätt olika professioner</i>	<i>2</i>
Allmänna principer vid bedömning.....	2
<i>Jämställdhet och jämlikhet</i>	<i>2</i>
<i>Barnperspektiv</i>	<i>2</i>
<i>Våld i nära relation.....</i>	<i>3</i>
<i>Gemensamt hushåll</i>	<i>3</i>
<i>Ansvarsfördelning mellan kommuner</i>	<i>3</i>
<i>Ansökan inför flytt till annan kommun.....</i>	<i>3</i>
<i>Asylsökande och personer med tillfälligt skydd</i>	<i>4</i>
<i>EU/ESS medborgare och uppehållsrätt</i>	<i>4</i>
Handläggning av ärende	4
<i>Aktualisering och ansökan</i>	<i>5</i>
<i>Ställföreträdare</i>	<i>5</i>
<i>Utredning och bedömning</i>	<i>5</i>
<i>Individens behov i centrum (IBIC).....</i>	<i>5</i>
<i>Samordnad individuell plan, SIP</i>	<i>5</i>
<i>Beslut</i>	<i>6</i>
<i>Bifall</i>	<i>6</i>
<i>Beslut om avslag</i>	<i>6</i>
<i>Överklagan</i>	<i>6</i>
<i>Omprövningsförbehåll</i>	<i>6</i>
<i>Uppföljning av beslut</i>	<i>6</i>
Hemtjänst	6
<i>Livsområde: Allmänna uppgifter och krav</i>	<i>7</i>
<i>Strukturstöd</i>	<i>7</i>
<i>Kommunikation.....</i>	<i>7</i>
<i>Livsområde: Förflyttning</i>	<i>7</i>
<i>Förflyttning.....</i>	<i>7</i>

Följeslagare	7
Promenad.....	7
<i>Livsområde: Personlig vård</i>	<i>8</i>
Personlig hygien	8
Duschhjälp.....	8
Toalettbehov	8
På- och avklädning	8
Hjälp/stöd vid måltid.....	8
Egenvård	9
<i>Livsområde: Hemliv</i>	<i>9</i>
Inköp av dagligvaror	9
Inköp av sällanvaror	9
Apoteksärenden.....	9
Måltidshjälp-tillredning.....	9
Mattjänst.....	9
Tvätt	10
Att städa bostaden.....	10
Omvårdnadsstäd	10
<i>Övriga serviceinsatser</i>	<i>11</i>
Posthämtning	11
Bäddning	11
Diska	11
Sopor	11
Blomvattning.....	11
Husdjur.....	11
<i>Livsområde: Mellanmänskliga interaktioner och relationer</i>	<i>12</i>
Ledsagning	12
<i>Livsområde: Känsla av trygghet</i>	<i>12</i>
Trygghetslarm	12
Tillsyn	12
Livsområde: Personligt stöd för person som stödjer eller vårdar den enskilde	13
Anhörigbidrag	13
Anhörigstöd.....	13
Avlösning i hemmet.....	14
Korttidsboende	14
Kriterier för att bevilja korttidsboende.....	14
Korttidsboende kväll och helg.....	15
Växelvård inom korttidsboende	16
Särskilt boende	16
Boendeansökan från annan kommun	17

<i>Bostadsanvisning</i>	<i>17</i>
<i>Tackar nej till erbjudet boende.....</i>	<i>17</i>
<i>Parboende/medboende</i>	<i>18</i>
Definitioner av parboende/medboende i särskilt boende.....	18
Parboende.....	18
Medboende.....	18
Dagvård.....	18
Socialpsykiatri	19
<i>Boendestöd</i>	<i>19</i>
Målgrupp.....	19
Syfte	19
Genomförande, mål och uppföljning	20
<i>Kontaktperson enligt SoL</i>	<i>21</i>
Målgrupp.....	21
Syfte	21
Utredningen och prövning om rätten till insats	21
Parallella insatser och restriktivitet.....	22
Genomförande, mål och uppföljning	22
Tabell hemtjänstinsatser	23

Inledning

Syftet med riktlinjen är att ge vägledning i handläggning och bedömning av ärenden enligt socialtjänstlagen (SoL) utifrån arbetsmodellen IBIC (Individens behov i centrum). Målet är en rättssäker, likvärdig och behovsanpassad handläggning samt en enhetlig och professionell beslutsprocess inom socialtjänsten.

Socialtjänstlagen är en ramlag som bygger på principer om den enskildes rätt till stöd, självbestämmande och delaktighet, vilket ställer krav på både juridisk och social kompetens i handläggningen.

Riktlinjen utgår från gällande lagstiftning, rättspraxis, föreskrifter samt kommunens mål och värdegrund. Den ska fungera som stöd i det dagliga arbetet och bidra till öppenhet gentemot invånare och samverkansparter.

Riktlinjen är inte rättsligt bindande i enskilda ärenden, men ska användas för att säkerställa en gemensam helhetssyn och att bedömningar görs i enlighet med gällande regelverk.

Rätten till bistånd

Enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) har den som inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden.

Socialnämnden i Lekebergs kommun ansvarar för att pröva behov av stöd och hjälp för personer som är bosatta i kommunen. Insatserna ska utformas så att de stärker den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv.

Definition av skäliga levnadsförhållanden

Enligt socialtjänstlagen ansvarar kommunen för stöd, omsorg, service och andra biståndsinsatser som syftar till att den enskilde uppnår skäliga levnadsförhållanden.

Bedömningen av vad som är skäligt utgår från rådande förhållanden samt den enskildes individuella situation och behov. Vad som anses vara skäliga levnadsförhållanden kan därför variera mellan individer och över tid. Vid behov kan handläggaren söka stöd i rättspraxis, riktlinjer och gemensamma ärendedragningar.

Vid prövning av rätten till bistånd ska det beaktas i vilken utsträckning den enskilde själv kan tillgodose sina behov eller få dem tillgodosedda på annat sätt. Bedömningen ska göras individuellt och insatserna utformas för att främja en meningsfull tillvaro, ett självständigt liv samt ett boende och en livssituation anpassad efter den enskildes behov.

Individens egna ansvar

Socialtjänsten får aldrig ta över ansvaret från den enskilde, utan arbetet ska inriktas på att den enskilde i möjligaste mån behåller ansvaret eller tar tillbaka ansvaret för den egna situationen. Insatserna syftar till att stärka den enskildes förmåga till ett självständigt liv. Till socialtjänstens uppgifter hör dock att på olika sätt försöka motivera den enskilde att ta emot stöd eller en insats. Insatsen ska anpassas till den enskildes aktuella förutsättningar och behov. Det är även väsentligt att ur ett helhetsperspektiv beakta ekonomisk hushållning för kommunen.

Rehabiliterande och personcentrerat förhållningssätt

I Lekebergs kommun arbetar personalen utifrån ett rehabiliterande och personcentrerat förhållningssätt. Ett rehabiliterande förhållningssätt förklaras på olika sätt, men den gemensamma komponenten handlar om att på ett målinriktat och pedagogiskt sätt ta tillvara på personens egna resurser och ge hjälp till självhjälp. Det personcentrerade förhållningssättet utgår från individens unika behov, livssituation och önskemål, där den enskilde ses som en aktiv samarbetspartner i planeringen och genomförandet av insatser. Tillsammans skapar dessa förhållningssätt en grund för insatser som präglas av respekt, delaktighet och ett stärkt egenansvar.

Arbetssätt olika professioner

Professioner såsom biståndshandläggare, sjuksköterska, arbetsterapeut, enhetschef och undersköterska arbetar tillsammans i team i Lekebergs kommun. För att kunna bemöta den enskilde på korrekt, effektivt och ett holistiskt sätt krävs ett nära samarbete där varje profession bidrar med sin specifika kompetens.

Allmänna principer vid bedömning

Vid en ansökan bedöms alltid den enskildes behov utifrån den individuella och totala situationen. I bedömningen prövas i första hand om behovet kan avhjälpas eller minskas genom generella insatser till exempel bostadsanpassning, tekniska hjälpmedel eller bostadsbyte eller om det kan tillgodoses på annat sätt. Alla insatser bygger på frivillighet och med beaktande av den enskildes integritet. Insatserna ska, så långt det är möjligt, utformas tillsammans med den enskilde. En ansökan får inte avvisas med motiveringen att kommunen inte tillhandahåller den specifika tjänsten utan varje ansökan ska utredas.

Jämställdhet och jämlikhet

Handläggaren ska ställa likvärdiga krav och förväntningar vid bedömning av kvinnors och mäns behov. Alla människor har samma värde och skall behandlas lika, oavsett bakgrund, kön, etnicitet, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller andra faktorer.

Barnperspektiv

Från och med 1 januari 2020 är barnkonventionen lag i Sverige. Barnkonventionen innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Det innebär att barns

bästa alltid ska tas hänsyn till. Barn har rätt att komma till tals. I varje utredning där det framkommer att barn direkt eller indirekt är involverade ska barnperspektivet alltid beaktas och tydligt dokumenteras. Vid oro eller misstanke om att barn far illa eller bevittnar våld ska uppgifter om oro lämnas till barnhandläggare inom Individ- och familjeomsorgen.

Våld i nära relation

I Lekebergs kommun finns en handlingsplan och riktlinje för arbetet mot våld i nära relationer, med fokus på att upptäcka, uppmärksamma och stödja våldsutsatta. Våld förekommer i alla åldrar och drabbar främst kvinnor.

Äldre personer är en särskilt utsatt grupp, då beroendet av omgivningen kan öka risken för våld från partner, närstående eller vård- och omsorgspersonal. Våldet kan ha pågått under lång tid och kan ta sig andra uttryck än hos yngre, exempelvis genom bristande omsorg som utebliven hjälp med mat, medicin eller hygien.

Biståndshandläggare ska uppmärksamma och ta upp frågor om våld när indikationer finns eller framkommer i kontakt med den enskilde. Vid misstanke eller oro ska alltid en individuell bedömning göras av om uppgifter ska lämnas vidare till vuxenhandläggare inom individ- och familjeomsorgen.

Gemensamt hushåll

För vuxna personer som lever i hushållsgemenskap har man gemensamt ansvar över hemmets praktiska sysslor. Omvårdnadsbehov anses inte vara inom ramen för vad man normalt bistår varandra med inom familjen. Denna bedömning gäller oavsett om det handlar om makar, partnerskap eller sammanboende eller när det finns hemmavarande vuxna barn.

Ansvarsfördelning mellan kommuner

Med bosättningskommun avses den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt eller har sin starkaste anknytning. Folkbokföring kan ge vägledning men är inte avgörande.

Bosättningskommunen ansvarar för att utreda och besluta om stöd- och hjälpinsatser. Om en insats beslutas av Lekebergs kommun men verkställs i en annan kommun, kvarstår ansvaret hos Lekebergs kommun.

Vid tillfällig vistelse i annan kommun ansvarar vistelsekommunen för akuta insatser. På begäran ska vistelsekommunen bistå i utredning och vid behov verkställa beslut, medan bosättningskommunen ersätter kostnaderna.

Om det är oklart vilken kommun som är bosättningskommun ansvarar vistelsekommunen för nödvändiga insatser tills frågan är avgjord.

Ansökan inför flytt till annan kommun

Enligt 29 kap. 7–8 §§ SoL kan personer med varaktiga och omfattande vård- eller omsorgsbehov, eller som behöver flytta på grund av våld eller övergrepp, ansöka om insatser i den kommun de vill flytta till.

Ansökan till Lekebergs kommun ska prövas som om den enskilde redan är bosatt i kommunen. Tidigare bosättningskommun ska vid behov bistå med underlag, efter den enskildes samtycke.

Om kriterierna enligt lagstiftningen inte är uppfyllda ska ansökan avslås och beslutet motiveras.

Asylsökande och personer med tillfälligt skydd

Migrationsverket har det övergripande ansvaret för mottagandet av asylsökande enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), där bistånd till målgruppen regleras.

Personer som omfattas av LMA har inte rätt till insatser eller ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen för behov som regleras i LMA. Detta gäller även personer med tillfälligt skydd enligt massflyktsdirektivet, oavsett om de anvisats till en kommun.

Kommunen ansvarar för mottagande, bosättning och praktiskt stöd enligt massflyktsdirektivet, vilket regleras genom statliga överenskommelser. Bistånd enligt LMA omfattar bland annat logi och ekonomisk ersättning, där Migrationsverket ansvarar för logi.

Kommunens yttersta ansvar enligt socialtjänstlagen kvarstår vid akuta nödsituationer där liv, hälsa eller värdighet riskeras, men sådana insatser ska vara tillfälliga.

När en person inte längre omfattas av LMA och folkbokförs i kommunen gäller socialtjänstlagens bestämmelser fullt ut.

EU/ESS medborgare och uppehållsrätt

EU/EES-medborgare har rätt att vistas i Sverige i upp till tre månader med giltigt pass eller nationellt id-kort. För längre vistelse krävs uppehållsrätt, vilket uppnås genom arbete, egen verksamhet, aktivt arbetssökande med reell möjlighet till arbete eller tillräckliga egna medel och heltäckande sjukförsäkring.

Familjemedlemmar kan omfattas av uppehållsrätten enligt gällande regler, exempelvis make/maka, sambo och barn under 21 år.

Personer med uppehållsrätt ska behandlas likvärdigt med svenska medborgare vad gäller sociala förmåner, inklusive insatser enligt socialtjänstlagen.

EU/EES-medborgare utan uppehållsrätt har inte rätt till fullt bistånd enligt 11 kap. 1 § SoL, men kan beviljas tillfälligt och akut bistånd för att avvärja nödsituation. Sådant bistånd ska vara kortvarigt och ges inom ramen för kommunens yttersta ansvar enligt 4 kap. 1 § SoL.

Handläggning av ärende

Utredning ska bedrivas skyndsamt enligt förvaltningslagen och omfatta det som ansökan avser. Den ska vara tillräcklig för att möjliggöra ett sakligt och korrekt beslut.

Biståndsbeslut tidsbegränsas normalt till max 6 månader. Undantag är särskilt boende som beviljas tills vidare samt trygghetslarm som tidsbegränsas till två år och därefter tills vidare.

Aktualisering och ansökan

När kommunen får kännedom om att en person kan ha behov av insatser ska utredning inledas utan dröjsmål. Utredning och beslut förutsätter den enskildes samtycke, då socialtjänstlagen inte medger tvångsinsatser.

Återkoppling till den enskilde ska ske inom två arbetsdagar. Ansökan görs i regel av den enskilde själv, men kan ske via ställföreträdare vid behov.

Ställföreträdare

Om en person på grund av t.ex. sjukdom eller nedsatt beslutsförmåga inte kan företräda sig själv kan en ställföreträdare ansöka om bistånd. Detta kan ske via fullmakt, framtidsfullmakt, anhörigbehörighet, god man eller förvaltare.

Socialnämnden ska anmäla behov av god man eller förvaltare till överförmyndaren vid behov.

Framtidsfullmakt och anhörigbehörighet reglerar i vilken omfattning närstående kan företräda den enskilde i ekonomiska och personliga angelägenheter, inklusive ansökan om bistånd.

Utredning och bedömning

Vid bedömning prövas om:

- behov föreligger
- behovet kan tillgodoses på annat sätt
- bistånd krävs för att uppnå skäliga levnadsförhållanden

Handläggning ska vara enkel, snabb och kostnadseffektiv med bibehållen rättssäkerhet. Individuell bedömning ska alltid göras. Hembesök görs som huvudregel vid ny kontakt. Information inhämtas från den enskilde och vid behov från andra, med samtycke. Samverkan ska säkerställa en helhetsbild av situationen. Utredningen ska tydligt skilja mellan fakta och bedömning samt dokumentera mål, behov och resurser.

Individens behov i centrum (IBIC)

Arbetet utgår från IBIC och ICF som gemensamt språk och struktur för att beskriva individens behov, resurser och mål inom livsområden som t.ex. personlig vård, kommunikation, boende, socialt liv och trygghet.

Syftet är likvärdig dokumentation, stärkt självständighet och individanpassade insatser.

Samordnad individuell plan, SIP

Vid behov av samordnade insatser från socialtjänst och hälso- och sjukvård ska SIP initieras. Samtycke krävs.

SIP regleras även vid utskrivning från slutenvård enligt lag. Planen fastställer ansvar, insatser, mål och uppföljning mellan berörda aktörer.

Beslut

Bifall

Beslut grundas på den enskildes samlade behov och mål. Målen ska dokumenteras och kunna följas upp. Insatser tidsbegränsas normalt till max 6 månader (undantag särskilt boende och trygghetslarm).

Beslut om avslag

Avslag får endast grundas på behovsbedömning. Beslut ska motiveras och innehålla information om hur det överklagas.

Överklagan

Överklagande ska vara skriftligt och lämnas inom tre veckor. Det ska innehålla uppgifter om beslut och önskad ändring.

Överklagande skickas till förvaltningsdomstol. Biståndshandläggare ska vid behov bistå den enskilde.

Omprövningsförbehåll

Alla beslut som fattas utifrån denna riktlinje ska innehålla ett omprövningsförbehåll där beslut kan ändras eller återkallas vid förändrade förhållanden eller ny information som påverkar behovsbedömningen.

Uppföljning av beslut

Beslut ska följas upp regelbundet för att säkerställa att insatsen motsvarar behov och håller god kvalitet.

Uppföljning sker minst var sjätte månad eller tidigare vid behov och kan göras via besök, telefon eller digitalt möte.

Underlag utgörs av tidigare beslut, genomförandeplan och information från den enskilde samt vid behov andra professioner (med samtycke).

Hemtjänst

Hemtjänst innebär bistånd i form av service och omvårdnad i den enskildes bostad. Omvårdnad omfattar insatser som tillgodoser fysiska, psykiska, sociala och existentiella behov, exempelvis hjälp med personlig hygien, på- och avklädning, måltider, förflyttning, egenvård samt stöd för trygghet och säkerhet i hemmet.

Service avser praktisk hjälp i vardagen såsom städning, tvätt, inköp, enklare matlagning, bäddning, sophantering, vattning av blommor samt ledsagning.

Vid omfattande behov motsvarande över 100 timmar per månad (ca 28 timmar per vecka) bör särskilt boende utredas och eventuellt erbjudas, om behovet bedöms vara varaktigt.

I Lekebergs kommun används nyckelfri hemtjänst. Detta innebär installation av Phonirolås, vilket är ett krav för att kunna beviljas hemtjänstinsatser eller trygghetslarm.

Livsområde: Allmänna uppgifter och krav

Livsområdet omfattar stöd för att hantera planering, struktur i vardagen, dagliga krav samt stresshantering.

Strukturstöd

Stöd med dygnsstruktur, planering, tider och dagliga aktiviteter. Kräver underlag som styrker kognitiva eller medicinska svårigheter.

Skäliga levnadsförhållanden: vid behov, flera gånger dagligen.

Kommunikation

Stöd för att kunna ta emot och förmedla information, t.ex. hjälp med post, kontakt med anhöriga och social samvaro. Kräver tydliga kommunikationssvårigheter.

Skäliga levnadsförhållanden: ca en gång per vecka.

Livsområde: Förflyttning

Livsområdet är ett samlingsnamn för att kunna få stöd med att kunna röra sig. Gäller för personer som upplever rädsla, osäkerhet eller att inte klara att förflytta sig på olika sätt.

Förflyttning

Stöd vid rörelse i hemmet, t.ex. mellan säng och rullstol. Kräver underlag från arbetsterapeut/fysioterapeut vid behov.

Skäliga levnadsförhållanden: vid behov, flera gånger dagligen.

Följeslagare

Stöd att hitta och att förflytta sig till servicegivare, läkare, tandläkare, sjukgymnast, frisör, fotvård, olika myndigheter samt vid behov stöd under besöket. För att kunna beviljas insatsen krävs det att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, exempelvis inom det gemensamma hushållet, anhöriga eller frivilliga organisationer. Den vårdinrättning som har skickat remiss/kallelse är den instans som är ansvarig för att hjälpa den enskilde under läkarbesöket. (KR Jönköping 2018 målnr 76-18)

Skäliga levnadsförhållanden: max två gånger per månad.

Promenad

Stöd att komma ut på promenad. I insatsen ingår hjälp med påklädning av ytterkläder. För att kunna beviljas insatsen kan det krävas att det finns svårigheter av psykisk, fysisk eller social karaktär. Exempelvis svårigheter att på egen hand förflytta sig ut ur sitt ordinära boende.

Skäliga levnadsförhållanden: max en gång per vecka och sker i närområdet.

Livsområde: Personlig vård

Livsområdet är ett samlingsnamn för insatser som syftar till att den enskilde ska kunna ta hand om sin personliga vård. I livsområdet ingår omvårdnadsstöd. Omvårdnadsstöd innebär att man håller allmänt trivsamt och snyggt i den enskildes hem. Plockar upp skräp från golvet och torkar upp om något har spillts ut.

Personlig hygien

Personlig hygien kan bestå av stöd att tvätta delar av kroppen, rakning, tandhygien, hud och nagelvård. En grund för att beviljas insatsen kan vara att det finns fysiska eller kognitiva svårigheter att på egen hand kunna sköta om sin personliga hygien.

Skäliga levnadsförhållanden: två gånger per dag.

Duschhjälp

Duschhjälp består av duschning, hår- och nagelvård, smörja in kroppen och klädsel. I insatsen ingår även ställa i ordning i badrummet efter duschning. En grund för att beviljas insatsen kan vara att det finns fysiska och/eller kognitiva svårigheter att på egen hand kunna duscha.

Skäliga levnadsförhållanden: en till två gånger per vecka.

Toalettbehov

Få stöd med att klara av att planera och genomföra att gå på toaletten, hantering av inkontinensskydd, tömning av portabel toalett. En grund för att beviljas insatsen kan vara att det finns fysiska eller kognitiva svårigheter att på egen hand sköta sitt dagliga behov av att gå på toaletten.

Skäliga levnadsförhållanden: Vid behov flera gånger per dag.

På- och avklädning

Få stöd med att ta på och av sig kläder och att välja kläder efter årstid. En grund för att beviljas insatsen kan vara att det finns fysiska eller kognitiva svårigheter att på egen hand kunna ta på sig samt kunna ta av sig kläder på morgon och/eller kväll.

Skäliga levnadsförhållanden: två gånger per dag.

Hjälp/stöd vid måltid

Till exempel stöd med att klara att skära upp mat med bestick, att föra in maten i munnen och att öppna olika typer av matförpackningar. Stödet kan även innebära

sällskap vid måltiden om detta är förutsättningen för att den enskilde ska få i sig måltiden. Som grund till bedömning kan det vara att det finns begränsning i förmågan att på egen hand tillgodose behovet, exempelvis sjukdomstillstånd eller fysiska begränsningar där det krävs hjälp från annan person.

Skäliga levnadsförhållanden: fyra gånger per dag (frukost, lunch, mellanmål och kvällsmål).

Egenvård

Till exempel stöd med att hantera läkemedel, ögondroppar, salvor, stödstrumpor m.m.

Skäliga levnadsförhållanden: Vid behov.

Livsområde: Hemliv

Livsområdet är ett samlingsnamn för olika insatser som syftar till att den enskilde ska kunna sköta sitt hem.

Inköp av dagligvaror

Inköp kan ske fysiskt eller digitalt. Inköp görs i närliggande affär och utförs av personal.

Skäliga levnadsförhållanden: I normalfallet en gång per vecka.

Inköp av sällanvaror

Exempelvis kläder, skor, mobiltelefon, sängkläder etc.

Skäliga levnadsförhållanden: Upp till fyra gånger per år. Den enskilde medföljer inte till butik. Inköpet sker i första hand digitalt.

Apoteksärenden

Skäliga levnadsförhållanden: Vid behov.

Måltidshjälp-tillredning

Till exempel stöd med att planera och tillreda enkla måltider, värma måltider, servera, duka fram/av maten samt disk. Som grund för bedömning kan vara att personen på grund av fysiska begränsningar eller andra skäl som begränsar den enskildes förmåga att utföra uppgifterna på egen hand.

Skäliga levnadsförhållanden: I normalfallet fyra gånger per dag (frukost, lunch, mellanmål och kvällsmål).

Mattjänst

Matlådor levereras hem till den enskilde. Hemtjänstpersonal kan vara behjälplig vid beställning av olika maträtter om det bedöms att den enskilde inte har möjlighet att göra detta självständigt. Den enskilde betalar per matlåda. Insatsen ges endast till brukare i ordinärt boende under förutsättning att brukaren har fler insatser utöver matlåda. Hos personer med mindre omfattande behov av hjälp och stöd kan inköp vara ett bättre alternativ för att stimulera självständighet.

Skäliga levnadsförhållanden: Beställning upp till en matlåda per dag.

Tvätt

Den som har behov av hjälp/stöd med att tvätta kan få hjälp med ett eller flera moment utifrån behov. Sortering av tvätt, fylla tvättmaskinen/torktummlaren, plocka ur tvättmaskinen/torktummlaren, hänga tvätt, vika tvätt och insortering i garderob är exempel på moment som ingår i insatsen tvätt. Strykning av skjortor och blusar sker i samband med tvätt. Den enskilde ska själv tillhandahålla tvättmaskin och förbrukningsvaror såsom tvättmedel för att insatsen ska kunna utföras. Insatsen tvätt innefattar kläder, sänglinnen, badlakan och handdukar samt mindre textilier som används vardagligt. Mattor inkluderas inte i insatsen.

Tvätt beviljas inte om den enskilde ingår i ett hushåll, då infaller så kallad hushållsgemenskap. Detta innebär att den personen som den enskilde delar hushållet med ska utföra momentet. Om båda personerna önskar hjälp med insatsen behöver båda ansöka separat. För att kunna beviljas insatsen krävs det att man är ensam i hushållet och inte själv kan tillgodose behovet av tvätt.

Skäliga levnadsförhållanden: varannan vecka. Till följd av sjukdomstillstånd eller vid inkontinensbesvär kan tvätt behövas vid tätare intervaller, vilket ska tydligt motiveras i beslutet.

Att städa bostaden

Den enskilde kan få hjälp och stöd att genomföra de delar av städningen som den enskilde inte klarar på egen hand. Biståndshandläggare gör en bedömning av personens förmågor och kommer i utredning och beslut beskriva vilka delar av städningen som den enskilde behöver få stöd och hjälp med. För att den enskilde skall kunna få hjälp med städning krävs att personen i sitt hem har adekvat städutrustning. Insatsen kan inte påbörjas före det att adekvat utrustning finns. Bostaden ska hållas i sådant skick att den enskilde kan leva, bo och känna trivsel i sitt hem och genom stöd i vardagen kunna bibehålla sin självständighet och delaktighet i så stor utsträckning som möjligt.

Avgränsning: Städningen som hemtjänstpersonal utför innefattar inte storstädning såsom vädring av tunga mattor, förråds/vindsstädning, avfrostning av kyl/frys och gardinuppsättningar. Saneringsstädning och flyttstädning ingår inte heller i hemtjänst.

Skäliga levnadsförhållanden: normalfallet en gång var tredje vecka. Som skäliga levnadsförhållanden bedöms att en person får hjälp och stöd att städa högst två rum och kök, inklusive ett badrum. Omfattar bostaden ytterligare rum kan städning av rummen växla mellan städtillfällen.

Omvårdnadsstäd

Omvårdnadsstäd kan beviljas när ordinarie städning är prövad och inte bedöms vara tillräckligt och utförs med tätare tillfällen.

Omvårdnadsstäd syftar till att behov av att genomföra tätare städning. Behovet kan uppstå på grund av nedsatt syn, allergier, astma, darrhänthet och inkontinens.

Insatsen beviljas utöver vanlig insats om städ när vanligt städ inte tillgodoser behoven.

Skäligen levnadsförhållanden: en gång i veckan av kök, toalett och den plats där den enskilde vistas mest.

Övriga serviceinsatser

I övriga hjälpinsatser ingår till exempel disk, bäddning, blomvattning, hämta post samt att bära ut hushållssopor.

Posthämtning

Hjälp att hämta posten i postlåda eller ta upp posten från golvet kan beviljas till den som inte kan göra det på egen hand.

Skäligen levnadsförhållanden: två gånger per vecka.

Bäddning

Daglig hjälp med bäddning för den som inte kan bädda på egen hand.

Skäligen levnadsförhållanden: en gång per dag.

Renbädda sängen

Hjälp att bädda rent sängen med nya lakan.

Skäligen levnadsförhållanden: var 14:e dag. Renbäddning kan beviljas med större frekvens vid inkontinensproblematik.

Diska

Hjälp att diska i köket.

Skäligen levnadsförhållanden: en gång per dag.

Sopor

Hjälp att ta ut soporna från hemmet till ett sopkärl samt dra fram sopkärl inför tömning.

Skäligen levnadsförhållanden: max en gång per dag. Transport av sopor till återvinningsstationen beviljas ej.

Blomvattning

Vattning av blommor i hemmet.

Skäligen levnadsförhållanden: en gång per vecka.

Husdjur

Skötsel av husdjur ingår inte.

Livsområde: Mellanmännsliga interaktioner och relationer

Livsområdet är ett samlingsnamn för stöd som syftar till att den enskilde ska kunna genomföra handlingar och uppgifter som behövs för interaktioner med andra människor. Området handlar främst om att ha förmågan att kunna ha kontakter med andra personer i privata eller formella sammanhang.

Ledsagning

Insatsen syftar till att verka för social interaktion hos äldre och personer med funktionsvariationer. Insatsen möjliggör aktiviteter som att besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter eller i kulturlivet. Syftet med insatsen är således inte att underlätta vid besök hos läkare, sjukgymnast och liknande. Ledsagning innebär inte hjälp eller stöd under aktiviteten.

Skäliga levnadsförhållanden: beviljas ledsagning som mest med tre timmar per månad, under vardagar dagtid. Utförs i närområdet.

Livsområde: Känsla av trygghet

Livsområdet handlar om den enskildes upplevda känsla av trygghet; både i och utanför bostaden.

Känsla av trygghet – med digitalt stöd i första hand

Livsområdet handlar om den enskildes upplevda känsla av trygghet, både i och utanför bostaden. Målet är att tryggheten ska kunna säkerställas på ett tillgängligt, flexibelt och resurssmart sätt – i första hand genom digitala lösningar.

Trygghetslarm

Trygghetslarmet möjliggör att den enskilde kan påkalla hjälp och stöd under dygnets alla timmar vid situationer som inte kan förutses eller schemaläggas. Syftet är att öka tryggheten i hemmet genom snabb tillgång till hjälp vid oförutsedda och riskfyllda situationer, t.ex. fallolyckor eller akuta sjukdomstillstånd. Den enskilde informeras om hur larmet är avsett att användas och vad som kan inträffa vid felaktig eller utebliven användning. För att trygghetslarm ska kunna beviljas krävs att den enskilde (och eventuell sammanboende) förstår och kan hantera dess funktion.

Skäliga levnadsförhållanden: Beviljas vid behov.

Tillsyn

Insatsen tillsyn syftar till att säkerställa att den enskilde är trygg i hemmet och inte har råkat ut för skada eller olycka. Tillsynen utförs i första hand via digital teknik, vilket gör insatsen mer flexibel, mindre ingripande och tillgänglig utan att störa den enskildes vardag i onödan. Bedömning av hur en beviljad insats i form av tillsyn ska verkställas sköts av verkställigheten enligt nedan prioriteringsordning, inte av biståndshandläggare.

Former för tillsyn (prioriteringsordning):

1. **Digital tillsyn via webbkamera** – Möjliggör visuell kontroll på distans under överenskomna tider, utan att störa sömn eller integritet.
2. **Tillsyn via telefonsamtal** – Personal ringer upp vid bestämda tider för att säkerställa att allt är som det ska.
3. **Fysisk tillsyn i hemmet** – Endast vid särskilda behov, exempelvis vid tillfällig förvirring, infektion eller efter hemkomst från sjukhus.

Beslut om form för tillsyn fattas utifrån behov, men alltid med digital tillsyn som utgångspunkt. Fysiska besök kan övervägas när digitala alternativ inte är tillräckliga utifrån individens behov och förutsättningar. Beslut om tillsynen verkställs digitalt eller fysiskt tillsyn fattas av utförare.

Om en person visar försämrat allmäntillstånd eller akut förvirring kan extra tillsynsbesök sättas in av planerare under dag och tid som biståndshandläggare inte finns att kontakta. Om personen har HSL kan den utökade tiden även beslutas av sjuksköterska i tjänst.

Livsområde: Personligt stöd för person som stödjer eller vårdar den enskilde

Livsområdet avser endast stöd för personer som vårdar eller stödjer en närstående. Begreppet närstående används här i enlighet med 13 kap. 9 § SoL. I bedömningen av vilken eller vilka avlösande insatser som ska tillgodose behovet, bör i normalfallet inte två eller flera insatser beviljas för att tillgodose samma behov.

Anhörigbidrag

Anhörigbidrag prövas enligt 12 kap 2 § SoL och kan beviljas den som vårdas av en anhörig i hemmet. Anhörigbidrag beviljas med ett belopp motsvarande 70 % av prisbasbeloppet för gällande år. Bidraget är skattefritt och betalas ut till den som får omvårdnaden. Bidraget utgår endast till personer som fyllt 65 år och som är folkbokförda och fast boende i Lekebergs kommun. För att vara berättigad till anhörigbidrag ska det personliga omvårdnadsbehovet vara omfattande, varaktigt och uppgå till minst 7 tillfällen per dag och 1 tillfälle per natt. Den som vårdar ska vara bosatt i samma hushåll, får inte vara anhöriganställd, anställd som personlig assistent eller ha närståendepenning från Försäkringskassan. Den som vårdar ska uppbära ålders- eller förtidspension. Anhörigbidraget finns till för den som har ett omfattande behov av vård och omsorg. Anhörigbidrag är en ersättning för hjälpinsatser av en anhörig som annars skulle utföras av hemtjänsten.

Insatsen anhörigbidrag kan beviljas upp till 6 månader.

Anhörigstöd

Kommunen erbjuder digitalt anhörigstöd; En bra plats. Det är ett stöd till den som tar hand om någon som är långvarigt sjuk, äldre eller som har en funktionsnedsättning. Stödet finns även för den som står nära någon med missbruk eller psykisk ohälsa. Stödet ska leda till ökad livskvalitet, både för den som anhörig och den som vårdas. Det krävs inget biståndsbeslut för att få

anhörigstöd, utan det går att vända sig direkt till kommunens biståndshandläggare för att få information om hur man får tillgång till det digitala stödet.

Kommunen håller även i en studiecirkel till anhöriga till personer med demenssjukdom eller minnesproblematik. Studiecirkeln syftar till stöd i bemötande och kommunikation vid demenssjukdom.

Avlösning i hemmet

Avlösning kan den få som vårdar en närstående som inte har insatser i form av dagvård eller växelvård. Uppdraget utförs måndag – fredag (ej helgdagar). Behov av avlösning aktualiseras och utreds av biståndshandläggare.

Avlösningen beviljas i hemmet för att tillgodose den enskildes behov under den tid den anhöriga inte är hemma, detta handlar främst om punktinsatser. Det är enbart de insatser som krävs för att personen tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden som kommer beviljas.

Avlösning kan också betyda att en avlösare kommer hem till den närstående och tar över omsorgen under en begränsad tid så att anhörigvårdaren ges möjlighet till egen tid för avkoppling eller aktivitet.

Kriterier för att insatsen ska beviljas är att den närstående har:

- Ett fysiskt och/eller psykiskt funktionshinder.
- En anhörig som vårdar den närstående i det gemensamma hemmet och som har ett behov av stöd och avlösning.
- Uppenbara svårigheter att vistas ensam hemma.

Skäliga levnadsförhållanden: Beviljas avlösning i hemmet som mest med 8 timmar per månad. Avlösningen utförs måndag-fredag (ej helgdagar). Exempel på andra insatser med syftet avlösning är dagvård, växelvistelse och korttidsboende enligt Socialtjänstlagen (SoL).

Insatsen avlösning i hemmet kan beviljas upp till 6 månader.

Korttidsboende

Den enskildes behov ska alltid utredas utifrån IBIC's livsområden.

Korttidsboende definieras som en korttidsvistelse utanför det egna boendet, avsedd för tillfällig vård och omsorg dygnet runt. Bedömning tas in från arbetsterapeut och sjuksköterska inför beslut. En korttidsplats innefattar en tillfällig vistelse på ett korttidsboende där vård, omsorg och tillsyn erbjuds dygnet runt. Korttidsplats beviljas utifrån ett särskilt syfte. Det kan exempelvis röra sig om behov av rehabilitering efter sjukhusvistelse eller av intensivare träningsinsatser som inte kan utföras i det egna hemmet.

Kriterier för att bevilja korttidsboende

Korttidsboende kan beviljas vid en eller flera nedan uppräknade behov eller situationer:

- Vid behov av omfattande vård och omsorg under stor del av dygnet och där alla andra insatser är uttömda och behovet inte kan tillförsäkras i det ordinära boendet med hemtjänst/hemvård.
- Vid otrygghet, så som känsla av ensamhet, osäkerhet och rädsla i sitt hem ska i första hand hemtjänstinsatser prövas. Om korttids beviljas enligt detta kriteriet ska ett tydligt mål och delmål anges i beslutet för att den enskilde skall kunna återgå till ordinärt boende.
- Som en tillfällig lösning i avvaktan på att omfattande bostadsanpassning genomförs under förutsättning att alla andra alternativa lösningar är prövade.
- I väntan på att bli erbjuden plats på särskilt boende, där alla andra insatser är uttömda och behovet inte kan tillförsäkras i det ordinära boendet.
- Dag 2 efter att den enskilde anlänt till korttidsboende gör arbetsterapeuten en bedömning där man ser över boendesituationen och omgående påbörja eventuell bostadsanpassning för att den enskilde skall kunna återgå till hemmet när målet för korttidsplats är uppfyllt.

Skäliga levnadsförhållanden: Insatsen korttidsboende tidsbegränsas upp till en vecka. Innan beslutet löper ut skall beslutet följas upp om behovet kvarstår. Om målen/målet med korttidsbeslutet är uppfyllt skall den enskilde återgå till ordinärt boende. Tidsbedömningen är alltid individuell. Kan förlängas ytterligare om behov kvarstår vid uppföljningen. Kvarstår inget behov skall den enskilde återgå till ordinärt boende senast på den andra dagen efter vårdplaneringen såvida inte det finns en särskild orsak till att den enskilde beviljas utökad tid.

Bedömning gällande korttidsbeslut samråds med teamledare.

Korttidsboende kväll och helg

Sjuksköterskor har möjlighet att besluta om korttidsboende i undantagsfall för personer som bor i ordinärt boende. Denna rutin gäller under helg och jour när inte biståndshandläggare finns i tjänst.

Beslut om korttidsplats gäller i max tre dygn eller nästkommande vardag då överlämning skall ske till en biståndshandläggare som då är i tjänst och kan bedöma behovet av korttidsboende enligt socialtjänstlagen (SoL).

Den enskilde och eventuellt närstående informeras av beslutsfattande sjuksköterska att beslutet om korttidsboende är tillfälligt tills biståndshandläggaren är i tjänst igen och bedömer behovet på nytt.

Sjuksköterska kan tillfälligt besluta om korttidsboende i följande fall :

- När den enskilde är i palliativ fas och inte längre vill eller klarar av att ta emot hjälp i hemmet. Tex pga svår ångest eller smärtproblematik som är svår att komma till rätta med.
- När en anhörig som vårdar sin närstående blir sjuk eller på annat sätt otillgänglig och inte längre kan ge omsorg till sin närstående.

Växelvård inom korttidsboende

Växelvård kan vara ett bra alternativ när enskilda i eget boende vårdas av anhörig och anhörig har ett omfattande behov av kontinuerlig avlastning i omvårdnadsarbetet, som inte kan tillgodoses med hjälp av hemtjänst. Växelvård innebär konkret att den enskilde har regelbundet återkommande perioder av vård mellan den egna bostaden och en växelvårdplats där vård, omsorg och tillsyn erbjuds dygnet runt. Växelvård kan bidra till att den enskilde kan bo kvar hemma i sitt ordinära boende längre än vad som annars hade varit möjligt. Växelvård kan även innebära möjlighet för den enskilde att rehabilitera och/eller bibehålla förmågor. Vistelsen på växelvårdsplatsen ska dock inte överstiga tiden i det ordinära boendet.

Utredds och bedömning hämtas in från arbetsterapeut och sjuksköterska inför beslut.

Skäligen levnadsförhållanden: Växelvård beviljas som mest med 14 dygn per månad. Antal dagar ska motiveras tydligt i utredning.

Särskilt boende

Målgrupp

Personer med omfattande, varaktiga och komplexa omvårdnadsbehov som inte längre kan tillgodoses i ordinärt boende trots omfattande stödinsatser.

Syfte

Särskilt boende är en insats som ska tillgodose behov av trygghet, tillsyn och omvårdnad när den enskildes behov är så omfattande att kvarboende i ordinärt boende inte längre är möjligt, även med utökade hemtjänstinsatser och andra stödinsatser.

Insatsen ska vara ett alternativ först när andra insatser bedöms otillräckliga för att säkerställa skäligen levnadsförhållanden.

Utredning och prövning

Utredning ska göras enligt IBIC och omfatta samtliga relevanta livsområden. Bedömningen ska vara tvärprofessionell och grundas på underlag från arbetsterapeut och sjuksköterska.

Den enskilde ska som huvudregel ha haft omfattande och prövade hemtjänstinsatser innan särskilt boende beviljas.

Hemtjänstinsatser om cirka 100 timmar per månad (ca 28 timmar per vecka) ska betraktas som en tydlig indikator på att behov av särskilt boende ska utredas.

Handläggaren ska särskilt pröva och dokumentera varför kvarboende inte längre är möjligt trots:

- utökade hemtjänstinsatser
- tekniska hjälpmedel (t.ex. trygghetslarm, spisvakt, dörrlarm, GPS)
- hemsjukvård och andra samordnade insatser

Särskilt boende ska alltid föregås av en tydlig och dokumenterad prövning av kvarboendepincipen.

Om den enskilde har pågående insatser i ordinärt boende ska det framgå varför dessa inte längre är tillräckliga för att uppnå skäliga levnadsförhållanden.

Otrygghet, ensamhetskänsla eller oro ska i första hand mötas med förstärkta hemtjänstinsatser och andra stödformer innan särskilt boende aktualiseras.

Beslut och bedömning

För beviljande krävs att minst ett eller flera av följande kriterier är uppfyllda:

- omfattande och varaktigt omvårdnadsbehov som inte kan tillgodoses i ordinärt boende
- stora kognitiva svårigheter med risk för allvarliga konsekvenser i hemmet
- omfattande tillsyns- och säkerhetsbehov där tekniska och organisatoriska insatser inte är tillräckliga
- mycket omfattande insatser från hemtjänst och hemsjukvård där fortsatt kvarboende inte är hållbart

Beslut om insatsen särskilt boende fattas efter samråd med teamledare.

Boendeansökan från annan kommun

En ansökan från en enskild bosatt i annan kommun ska handläggas som om personen är bosatt i Lekebergs kommun. Bosättningskommunen är skyldig att bistå med underlag som bedöms lämpliga för att utredning i ärendet ska vara möjligt; ADL-bedömning, tidigare utredningar och/eller medicinskt underlag till utredningen.

Bostadsanvisning

Om den enskilde inte har ett sådant biståndsbehov att särskilt boende kan bli aktuellt, hänvisas och vägleds man till den ordinarie bostadsmarknaden. Om det kan finnas behov av bostadsanpassning förmedlas kontakt till arbetsterapeut för bedömning.

Tackar nej till erbjudet boende

Ett gynnande beslut kan inte återkallas enbart på grund av att den enskilde tackar nej till erbjudet boende. Biståndshandläggare skall ompröva beslutet om den enskilde har tackat nej till erbjuden plats två gånger. Om den enskilde tackar nej till erbjuden plats ska anledningen framgå och dokumenteras.

Parboende/medboende

Definitioner av parboende/medboende i särskilt boende

- Äldre: en person över 65 år.
- Medboende: den person som flyttar med till ett särskilt boende utan att själv ha bistånd till insatsen.
- Make/sambo: könsneutralt, avser både maka och make. I lagstiftningen jämföras gifta makar med sammanboende par som stadigvarande sammanbott och har gemensamt hushåll.
- Varaktigt sammanbott: paret ska ha levt tillsammans en längre tid. Hur länge de ska ha bott tillsammans fastställs inte utan detta avgörs efter en helhetsbedömning i det enskilda fallet.
- Om den som beviljats boende avlider och den medboende inte har behov av insatsen särskilt boende ombeds den medboende att söka efter annan bostad. Utflytt ska ske inom en månad.

Parboende

Enligt 2 kap 1 § socialtjänstförordningen ska makar, sambor och registrerade partner ha rätt att fortsätta bo tillsammans om de önskar för att anses ha skäliga levnadsförhållanden. Syftet med rätten att bo tillsammans i särskilt boende är att par ska kunna fortsätta bo tillsammans även om den ena parten behöver så omfattande stöd, vård och omsorg att han eller hon behöver bo i ett särskilt boende. Denna möjlighet ingår i en skäliga levnadsförhållanden för äldre personer som varaktigt bor eller har bott tillsammans. Insatsen är frivillig och förutsätter att båda parter vill fortsätta bo tillsammans.

Medboende

Personen som ansöker om särskilt boende kan i samband med det även ansöka om möjlighet för medboende att flytta med. Den som redan bor i särskilt boende kan också ansöka om detta. I beslutet ska det framgå att paret beviljas att bo tillsammans. För den som är medboende fattas inget beslut om plats på särskilt boende. Om medboenden har behov av insatser görs en egen separat ansökan på samma sätt som för ordinärt boende. I samband med att ansökan om medboende beviljas ska det framkomma hur paret vill att beslutet ska genomföras för att de ska ha upplevelsen av att bo tillsammans.

Att bo tillsammans behöver inte innebära att man bor i samma lägenhet. Denna information behövs för att utförarna ska kunna matcha önskemålen.

Dagvård

I Socialtjänstlagen framgår att människor ska kunna träffas och få möjlighet till gemenskap med andra. För detta ändamål bedriver kommunen riktad dagverksamhet med olika inriktningar - social inriktning och demensinriktning.

Syftet med riktad dagverksamhet är att ge stimulans, aktivitet och social samvaro så att den enskilde kan fortsätta att bo hemma. Syftet är också att bryta ensamhet och isolering genom att erbjuda ett meningsfullt innehåll i vardagen. För anhöriga kan den enskildes vistelse på dagverksamhet innebära indirekt stöd i form av avlastning.

Avgränsning: Om den enskilde är beviljad både växelvård och dagverksamhet nyttjas inte dagverksamhetsplatsen under perioden som den enskilde befinner sig på växelvårdsboendet, detta då behovet av social stimulans anses vara tillgodosett genom vistelse på boendet.

Insatsen syftar till att en enskild med minnesproblematik eller demensdiagnos får möjlighet att delta i sociala sammanhang och erhålla social samvaro, dagliga rutiner och miljöombyte i en anpassad miljö. Insatsen kan även syfta till att avlösa en anhörig som vårdar eller stödjer den närstående i ordinärt boende. En förutsättning för att bevilja dagvård är att den enskilde har utredd och fastställd demensdiagnos alternativt tydliga symtom på kognitiv svikt som ej är utredd.

Skäligen levnadsförhållanden: Beviljas inte med antal dagar i veckan, planering sker i samråd med verkställighet. Verkställighetens riktlinje är att den enskilde kan delta max tre dagar i veckan. Dialog om ytterligare dagar på grund av särskilda skäl förs med verksamheten.

Resa till och från dagvården ingår inte i insatsen. Den enskilde kan nyttja färdtjänst om den enskilde har beslut om färdtjänst.

Insatsen dagvård kan beviljas upp till 6 månader.

Socialpsykiatri

Boendestöd

Målgrupp

Vuxna (i normalfallet 18–64 år) med långvarig psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som medför väsentliga svårigheter att klara vardagens aktiviteter på flera livsområden.

Personen ska ha pågående eller etablerad kontakt med psykiatri eller vara aktuell för sådan kontakt. Begränsningarna ska bedömas vara varaktiga (minst ett år) och påverka den enskildes självständighet i ordinärt boende.

Insatsen förutsätter att den enskilde har förutsättningar och vilja att aktivt delta i ett förändrings- och rehabiliteringsinriktat arbete.

Syfte

Boendestöd är en habiliterande och rehabiliterande insats som syftar till att stärka den enskildes förmåga att klara sin vardag i ordinärt boende.

Insatsen ska utgöra ett strukturerat "hjälp till självhjälp"-stöd med tydligt fokus på ökad självständighet och minskat behov av långsiktiga insatser.

Boendestöd är inte en varaktig omsorgsinsats utan en insats med tydlig utvecklingsinriktning.

Utredning och prövning om rätten till insats

Boendestöd ska beviljas först efter att behovet noggrant prövats och alternativa insatser har utretts och bedömts otillräckliga, exempelvis:

- hemtjänst enligt SoL
- insatser från psykiatri eller primärvård
- öppna stödinsatser eller sysselsättning
- anhörigstöd eller andra nätverksbaserade lösningar

Biståndshandläggare ska tydligt dokumentera varför boendestöd är den mest ändamålsenliga insatsen utifrån den enskildes behov och förmåga till förändring.

Boendestöd förutsätter att den enskilde kan delta aktivt i insatsen.

Om den enskilde saknar förmåga att medverka i genomförandet ska behovet i stället prövas inom ramen för hemtjänst enligt SoL.

Boendestöd ska inte ersätta praktiska omsorgsinsatser.

Vid samtidig omfattande hemtjänstinsats ska särskild restriktivitet iakttas och det ska tydligt framgå varför båda insatserna behövs och hur de kompletterar varandra.

Parallella insatser och restriktivitet

Särskild restriktivitet ska iakttas när den enskilde redan har pågående insatser, exempelvis:

- kontaktperson SoL eller LSS
- hemtjänst enligt SoL
- trygghetslarm
- ledsagning
- boendeinsats

I dessa fall krävs tydlig och individuell motivering till varför ytterligare insats i form av boendestöd är nödvändig trots redan befintligt stöd.

Genomförande, mål och uppföljning

Boendestöd ska vara individuellt utformat och utgå från den enskildes behov av struktur, motivation och färdighetsträning i vardagen. Målen med insatsen ska formuleras tydligt i samband med beviljad insats och ska vara en grund till den kommande uppföljningen av insatsen. Målen ska vara mätbara.

Insatsen kan omfatta:

- stöd i planering, struktur och rutiner
- träning i sociala och praktiska vardagssituationer

- motivation till aktivitet och egenvård
- stöd i kontakt med myndigheter och vård
- stöd i att utveckla eller återupprätta socialt nätverk
- träningsinsatser i vardagsaktiviteter utanför hemmet

Målet är att den enskilde successivt ska öka sin självständighet och minska behovet av insats.

Boendestöd omfattar inte:

- psykologisk behandling eller samtalsstöd (ansvar Region Örebro län)
- praktisk omvårdnad eller hushållsservice (hemtjänst)
- passiv tillsyn eller ersättning för nätverksbrist

Skäliga levnadsförhållanden: Boendestöd ska utformas så att det tydligt bidrar till ökad självständighet och ska inte ges i större omfattning än nödvändigt.

Insatsen ska följas upp regelbundet med tydligt fokus på måluppfyllelse och ökad självständighet.

Boendestöd ska avslutas när:

- den enskilde inte tar emot insatsen under 1–2 månader
- målen bedöms vara uppnådda
- behovet kan tillgodoses på annat sätt

Insatsen kan beviljas upp till 6 månader.

Kontaktperson enligt SoL

Målgrupp

Vuxna med funktionsnedsättning som har ett tydligt och dokumenterat behov av stöd för att bryta isolering eller stärka sociala kontakter under en begränsad period i livet.

Syfte

Insatsen kontaktperson syftar till att ge socialt stöd genom en medmänsklig relation som kan bidra till att bryta isolering, främja sociala kontakter och utgöra en positiv förebild. Kontaktpersonen kan även ge stöd i att strukturera sociala aktiviteter och bidra till minskat socialt utanförskap.

Insatsen är ett icke-professionellt stöd och ska inte ersätta insatser från professionell personal, verksamhetsbaserade stödinsatser eller befintligt socialt nätverk.

Utredningen och prövning om rätten till insats

Insatsen kontaktperson ska endast beviljas efter en noggrann och uttömmande utredning där det tydligt framgår att behovet inte kan tillgodoses genom andra insatser.

Biståndshandläggaren ska aktivt och systematiskt pröva och dokumentera varför följande alternativ inte är tillräckliga eller lämpliga:

- andra insatser enligt SoL eller LSS
- befintliga stödinsatser inom kommunen eller region
- daglig verksamhet, sysselsättning eller andra organiserade sociala sammanhang
- stöd från anhöriga, nätverk eller civilsamhälle

Kontaktperson ska alltid vara insats som övervägs i sista hand när andra stödformer bedöms otillräckliga.

Parallella insatser och restriktivitet

Särskild restriktivitet ska iakttas när den enskilde redan har omfattande pågående insatser, exempelvis:

- särskilt boende
- bostad med särskild service enligt LSS
- hemtjänst
- ledsagning

I dessa fall krävs tydlig och individuell motivering till varför ytterligare insatsen kontaktperson är nödvändig trots redan omfattande stöd. Beviljande ska endast ske om ett specifikt och icke-tillgodosett socialt behov kan påvisas.

Genomförande, mål och uppföljning

En genomförandeplan ska upprättas av ansvarig för verkställigheten och av denna ska framgå syftet med insatsen, uppdragets omfattning, vad kontaktpersonen ska göra samt tidpunkt för uppföljning. Den enskilde ska själv vara delaktig i utformningen av genomförandeplanen som sedan också används för att följa upp och utvärdera insatsen.

Aktiviteterna och träffarna syftar till att uppfylla olika mål. Det kan handla om att träna på olika sociala situationer, att bryta en fobi eller att öka självständigheten. Den enskilde ska kunna etablera vanliga sociala relationer och leva ett självständigt liv och att stödet därigenom ska kunna trappas ned för att slutligen upphöra.

Skäliga levnadsförhållanden: Kontaktperson är inget yrke, utan ett uppdrag som kontaktpersonen får ersättning för. I uppdraget ingår det ofta att tillbringa en viss tid i veckan eller månaden med personen som är i behov av kontaktperson.

Ersättningsnivåer enligt SKRs rekommendationer.

Insatsen avslutas av biståndshandläggare om den enskilde inte ha tagit emot stödet på 2 månader.

Insatsen boendestöd beviljas upp till 6 månader.

Tabell hemtjänstinsatser

Tabellen beskriver de insatser inom hemtjänst som innefattas av skäliga levnadsförhållanden i Lekebergs kommun. Den beskriver vad som ingår, vad som inte ingår och även tidsangivelse.

PERSONLIG VÅRD	
Området handlar om vilken hjälp den enskilde behöver för att ta hand om sin hygien samt hur kropp och hälsa sköts om.	
PERSONLIG HYGIEN	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Morgon och kvällshygie.	2 gånger per dag
Stöd för att den enskilde ska kunna ta hand om sin personliga kroppsvård, till exempel nedre/övre hygien, hudvård, tandvård, nagelvård, smörja ansikte, kropp och fötter, rakning, borsta/kamma håret, rengöra glasögon och hörapparat. Förflyttning ingår i morgon- och kvällshygie. Uppsnyggning av badrummet och slänga sopor som genereras vid insatsen.	Vid behov
Vad ingår inte?	
Hårfrisering, klippning eller uppläggning av hår ingår inte, då hänvisas den enskilde till frisör. Klippning av tånaglar ingår inte, då hänvisas den enskilde till bokning av fotvård.	
DUSCH	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Duscha och torka sig efter duschen Smörja kroppen med mjukgörande lotion Förflyttningar Nagel- och öronvård	1-2 gång i veckan

Påklädning	Fler gånger i veckan kan ges vid behov till följd av exempelvis inkontinensbesvär.
Vad ingår inte? Hårfrisering, klippning eller uppläggning av hår ingår inte, då hänvisas den enskilde till frisör. Klippning av tånaglar ingår inte, då hänvisas den enskilde till bokning av fotvård.	
TOALETTBESÖK	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Komma till och från toaletten Hjälp med hygien vid toalettbesök. Hantera inkontinensskydd, tömma och byta stomipåse och kateterpåse. Torka av toaletten i samband med toalettbesöket och slänga sopor	Vid behov
KLÄDSEL	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Välja ut vilka kläder den enskilde ska ha på sig under dagen och natten som är anpassade till årstiden. Se till att kläderna är rena och hela. Byta kläder under dagen om det är nödvändigt.	Vanligtvis två gånger om dagen
MÅLTIDSSTÖD	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Stöd med att skära upp mat med bestick. Stöd med att föra in mat/dryck i munnen. Sitta med som stöd under måltid för att motivera till att tillgodogöra sig måltiden. Muntlig eller fysisk guidning i att tillgodogöra sig måltid eller dryck. Påminnelse om att äta.	Vid behov i samband med frukost, lunch, mellanmål och kvällsmat.

EGENVÅRD	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Egenvård är när hälso- och sjukvårdsåtgärder behöver utföras i hemmet och den enskilde kan själv ansvara för att få det korrekt utfört men har behov av hjälp för att klara av det. Det kan exempelvis handla om medicinering, omläggning av sår, hjälp med stödstrumpor, ögondroppar, insmörjning och liknande. Bedömning görs av den som ordinerat insatsen, annars kan den enskilde få hjälp av hemsjukvården eller av vårdcentralen.	Beviljas i normalfallet efter egenvårdsintygets instruktioner.
HEMLIV Området hemliv handlar om att den enskilde kan få hjälp i hemmet med dagliga sysslor och uppgifter. Det kan till exempel vara att göra i ordning enklare måltid, inköp av varor och hålla rent i bostaden.	
INKÖP	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Inventera kyl, frys, skafferi, planera inköp och skriva inköpslista. Inköp av matvaror för en veckas normal förbrukning i taget och plocka in varorna i skåpen.	1 gång per vecka
Vad ingår inte? Den enskilde följer inte med när hemtjänsten handlar eller gör ärenden.	
APOTEKSÄRENDEN	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Den enskilde får hjälp med att hämta ut läkemedel från apoteket med hjälp av fullmakt.	En gång varannan vecka
Vad ingår inte?	

Den enskilde följer inte med när hemtjänsten gör ärenden.	
MÅLTIDSHJÄLP	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Göra i ordning frukost, värma matlåda, eftermiddagsfika och kvällsmat. Plocka fram och ta undan efter måltiderna samt diska och torka av. Förflyttning till och från matbordet.	Vid alla dygnets måltider vid behov.
Vad ingår inte? Ingen mat tillagas utan ska värmas upp i ugn eller mikrovågsugn. Hämta mat från restaurang.	
MATTJÄNST	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Hjälp med att fylla i matsedel. Leverans av matlådor.	Matleverans sker måndagar, onsdagar och fredagar.
TVÄTT	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Sortera tvätt innan den ska tvättas. Tvätta kläder, sängkläder och mindre hushållstextilier i tvättmaskin. Torka tvätt i torkskåp, torktumlare eller på torkställning. Lägga och hänga in ren tvätt i lådor och garderob. Tvätta textilier/kläder som blivit våta av misstag	En gång varannan vecka. Så fort det går att planera in en tvätt.
STÄDNING	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?

<p>Damma och våttorka ytor på diskbänk, fria ytor på möbler samt köksbord.</p> <p>Dammsuga och våttorka golv.</p> <p>Torka av eventuell smuts på väggar och skräp.</p> <p>Rengöra badrumsvask, toaletten och duschutrymme.</p>	<p>2 rum, kök, badrum och hall var tredje vecka.</p> <p>Vid fler än 2 rum kan städningen alterneras mellan de olika rummen.</p>
<p>Vad ingår inte?</p> <p>Putsa fönster.</p> <p>Sanering och flyttstäd.</p> <p>Avfrostning av kyl/frys.</p> <p>Förråds/vindstädning.</p>	
OMVÅRDNADSSTÄD	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Tätare städning av kök, toalett och den plats där den enskilde vistas mest.	En gång i veckan.
SOPHANTERING	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
<p>Hushållssopor tas med och slängs.</p> <p>Sanitetssopor tas med och slängs.</p>	Dagligen/vid behov.
HUSHÅLLSYSSLOR	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
<p>Dra upp persienner och vädra vid behov.</p> <p>Hänga upp kläder eller lägga in i garderob samt lägga smutsiga kläder och textilier i tvättkorgen.</p> <p>Tömma papperskorgar och ta ut sopor.</p> <p>Torka av sängbord, matbord, och soffbord.</p> <p>Ta in posten.</p> <p>Ta bort matrester, disk, gamla tidningar och skräp.</p> <p>Regelbundet rensa och torka av i kylan.</p> <p>Torka upp om något är spillt på golvet.</p>	Vid behov i samband med annan beviljad insats.

Torka av toalett och vask om smutsigt. Avföring och urin ska tas bort omedelbart efter toalettbesöket. Rengöra hjälpmedel och tömma/rengöra portabel toalettstol.	
Vattna blommor	1 gång i veckan.
GÖRA I ORDNING SOVPLATS	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Bädda sängen genom att sträcka lakan, lägga i ordning kuddar och täcke samt bädda med överkast/filt. Renbädda genom att byta lakan, påslakan, kuddfodral och inkontinensskydd.	Dagligen Varannan vecka.
FÖRFLYTTNINGAR Området handlar om vilken hjälp den enskilde behöver i samband med förflyttningar.	
FÖRFLYTTNINGAR	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Förflyttning i och ur säng. Vändningar i säng. Förflyttningar till och från toalett, rullstol, säng, fåtölj och dylikt. Levande stöd vid gång med/utan rollator eller annat hjälpmedel.	Vid behov, flera gånger per dag.

FÖLJESLAGARE	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Stöd i att hitta och förflytta sig till servicegivare, läkare, tandläkare, sjukgymnast, frisör, fotvård och olika myndigheter.	Max 2 gånger per månad.

Vad ingår inte? Den vårdinrättning som har skickat remiss/kallelse är den instans som är ansvarig för att hjälpa den enskilde under läkarbesöket.	
PROMENAD	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Stöd att komma ut på promenad. Hjälp med ytterkläder/skor.	Max 1 timme per vecka som kan fördelas på flera tillfällen i veckan.
SAMHÄLLSGEMENSKAP, SOCIALT- OCH MEDBORGLIGT LIV Området handlar främst om vilken hjälp den enskilde behöver för att kunna umgås med familj, vänner och grannar. Det handlar även om vilken hjälp den enskilde behöver för att kunna ta del av sociala aktiviteter, fritid och rekreation.	
SOCIAL TID	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Sällskap/umgänge i form av exempelvis samtal, promenad, lyssna på musik och titta i fotoalbum.	30 minuter per vecka.
Vad ingår inte? Social tid beviljas inte om den enskilde har en maka/make/sambo eller ett socialt kontaktnät.	

LEDSAGNING	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Ledsagning till och från aktiviteter, främst inom Lekebergs kommun. Hjälp med att ta på ytterkläder och se till att den enskilde har personliga tillhörigheter som id-handling och väska med sig.	Individuell behovsprövning för det aktuella tillfället.

Det behövs en särskild bedömning om ledsagare behöver vara kvar under aktiviteten. Då ingår allt praktiskt vid aktiviteterna som till exempel hjälp vid måltider, toalettbesök, förflyttningar och klädsel.	
KÄNSLA AV OTRYGGHET Området handlar om vilket hjälp den enskilde kan få för att känna trygghet i sitt hem. Det kan vara att kunna p	
TRYGGHETSLARM	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Ett trygghetslarm installeras i bostaden för att den enskilde ska kunna påkalla hjälp vid akuta behov.	Beslut på trygghetslarm i ett år.
TILLSYNSBESÖK	
Vilket stöd kan ges?	Hur ofta?
Tillsynsbesök är ett komplement till trygghetslarm och kan ges vid oro och otrygghet. Tillsyn ges i första hand via webbkamera, men även via telefon eller fysiskt besök. Utförare och/eller biståndshandläggare avgör hur tillsynen ska utföras tillsammans med den enskilde.	Flera gånger per dygn.